

Forord

Dette temanummer af Nydanske Sprogstudier handler om sprogtilegnelse. I forsommeren 2014 udsendte redaktionen en opfordring til sprogmiljøerne i Danmark om at indsende artikler inden for felterne sprogtilegnelse og sproglig socialisering. Vi er meget tilfredse med bredden i de artikler vi kan præsentere her. Tilsammen giver de et godt overblik over den nyere forskning i tilegnelsen af dansk og dansk tegnsprog.

Nummeret lægger ud med en artikel af Elisabeth Engberg-Pedersen som handler om tilegnelsen af sprogligt perspektiv i dansk tegnsprog. Hun skelner mellem fortællerperspektiv og referentperspektiv og finder at børn der bruger dansk tegnsprog, håndterer fortællerperspektiv på måder der minder om voksne tegnsprogsbrugeres sprogbrug. Til gengæld er deres brug af referentperspektiv mindre avanceret, særligt når det kommer til brugen af nonmanuelle udtryk så som blikretning og mimik. Børn med døve familiemedlemmer ser ud til at have en fordel i tilegnelsen af disse udtryksmidler og har dermed relativt nemmere ved at mestre den retoriske stil man finder hos de voksne tegnsprogsbrugere.

Også på andre måder overskrider forskningen i sprogtilegnelse et rent talesprogsperspektiv. Ulf Dalvad Berthelsen undersøger i sin artikel hvilken rolle Facebook spiller i unge flersprogedes tilegnelse af dansk. På baggrund af en beskrivelse af Facebooks brugergrænseflade viser Dalvad Berthelsen hvilke handlemuligheder (*affordances*) dette sociale medie tilbyder. De relativt faste rammer for kommunikationen på Facebook gør det muligt for de unge flersprogede at deltage i et digitalt fællesskab uden nødvendigvis at beherske målsprogsnormerne for dansk i særlig høj grad.

Søren Wind Eskildsen og Johannes Wagners artikel giver en oversigt over den såkaldte brugsbaserede andetsprogstilegnelse. Inden for denne tilgang til andetsprogstilegnelse fremhæves de sociale interaktioner man befinder sig i når man i et fremmed land er ved at lære sig dette

lands sprog. Deltagelse i social interaktion er både et mål med sproginlæringen og et middel til denne. Dette illustreres i artiklen gennem en række eksempler, og forfatterne giver deres bud på hvordan denne interaktionsorienterede andetsprogstilegnelse kan fremmes i undervisningen i andetsprog.

Derefter bevæger vi os tilbage til førstesprogstilegnelsen. Laila Kjærbaeks artikel drejer sig om *Danske børns tilegnelse af bøjningsmorfologi - udviklingen af substantivernes pluralisbøjning i alderen 0-10 år*. Artiklen afrapporterer resultaterne af en række forskellige undersøgelser som tyder på at børn tilegner sig bøjningsmorfologi i overensstemmelse med den såkaldte enkeltvejsmodel. Enkeltvejsmodellen antager at både regelmæssige og uregelmæssige bøjningsformer læres på samme måde, nemlig gennem en associativ proces hvor barnet danner mønstre ud fra bøjningsendelsernes frekvens i inputtet.

I artiklen *Én stavelse to synsvinkler – børns tilegnelse af dialogiske partikler* beskriver Ditte Boeg Thomsen hvordan børnehavebørn allerede tidligt er opmærksomme på at andre mennesker kan have andre synspunkter og synsvinkler end de selv. Dansk viser sig at være særdeles nyttigt til at undersøge i hvor høj grad og hvor tidligt det er tilfældet, idet dialogiske partikler som *jo* og *da* i modsætning til andre undersøgte signaler for perspektivforskelle er meget lidt fremtrædende formelt set (de er ikke-obligatoriske, korte, typisk tryksvage og normalt placeret medialt i sætningen). Boeg Thomsen kan påvise at børnehavebørn allerede fra de er fire år gamle begynder at beherske den meget komplekse semantik i de danske dialogiske partikler.

Udover artiklerne om sprogtilegnelse indeholder dette nummer af NyS hele to anmeldelser, nemlig dels Thomas Wiben Jensens anmeldelse af Christina Fogtmann Fosgeraus bog *Forståelsens psykologi. Mentalisering i teori og praksis*, dels Laura Winther Balling og Rikke Slot Johnsens fælles anmeldelse af bogen *Hold i virkeligheden. Statistik og evidens i uddannelse*, skrevet af Carsten Elbro og Mads Poulsen.

Vi ønsker rigtig god fornøjelse med læsningen.